

EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2014.9.26.
COM(2014) 604 final

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A
TANÁCSNAK**

**A nemzeti hatóságok támogatása a szabad mozgás jogával való visszaéléssel szembeni
küzdelemben: Kézikönyv az uniós polgárok és harmadik országbeli állampolgárok
közötti érdekházasságok kérdésének az uniós polgárok szabad mozgására vonatkozó
uniós jog összefüggésében való kezeléséről**

{SWD(2014) 284 final}

I. Bevezetés

Az uniós országokban való szabad mozgás és letelepedés joga az uniós jogban rögzített négy alapvető szabadság egyike és az európai integráció sarokköve. E jog előmozdítása és megerősítése az Európai Unió kimagasló fontosságú célkitűzése.

Mind az Európai Unió, mind pedig a tagállamok elismerik a **családi élet védelmének biztosítása jelentőségét annak érdekében, hogy megszűnjenek a szabad mozgásra vonatkozó alapvető jog gyakorlásának akadályai.** Ha az uniós polgároknak nincs lehetőségük normális családi életet élni a befogadó uniós országban, alapvető szabadságuk jelentős mértékben csorbulna.

A mobilitás lehetőségével élő uniós polgárok, akik igazán az uniós jogra támaszkodnak, teljes körűen élvezik az uniós szabályok védelmét. Ugyanakkor – akár csak a jog bármely területén – lesznek olyan esetek, amikor bizonyos egyének megpróbálnak visszaélni a szabad mozgás előnyeivel annak érdekében, hogy megkerüljék a nemzeti bevándorlási szabályokat. A mozgás szabadságához való joggal való visszaélés az uniós polgárok ezen alapvető jogát sérti. Az ilyen visszaélések hatékony kezelése ezért alapvetően szükséges a jog érvényesítéséhez.

2012. április 26–27-i ülésén a Bel- és Igazságügyi Tanács jóváhagyta „*A migrációs nyomással kapcsolatos uniós intézkedések – stratégiai reagálás*” elnevezésű ütemtervet, amely a névházasságokat a nem uniós állampolgárok Unióba történő illegális belépését és letelepedését megkönnyítő módszerek tartja. Az ütemterv több intézkedést felsorol, amelyeket a Bizottságnak és/vagy a tagállamoknak kell meghozniuk annak érdekében, hogy jobb képet kapjanak a harmadik országbeli állampolgárok visszaéléseiről a szabad mozgás jogával, valamint az illegális bevándorlás megkönnyítését célzó szervezett bűnözésről. Ezen intézkedések egyike **„az érdekházasságokról szóló kézikönyv összeállítása, amelyben a színlelt házasságok felderítésének megkönnyítése céljából azokat a kritériumokat is felsorolják, amelyek érdekházasság fennállására utalnak”.**

2013. november 25-i, „*Az uniós polgárok és családtagjaik szabad mozgása: Öt intézkedés a változás érdekében*” című közleményében¹ a Bizottság tisztázta az uniós polgárok jogait és kötelezettségeit a szabad mozgással kapcsolatos uniós jogszabályok értelmében, és öt intézkedést határozott meg a nemzeti hatóságok segítségére ezen szabályok hatékony érvényesítése érdekében. A közlemény felhívta a figyelmet arra, hogy **az uniós jog egy sor szigorú biztosítékkal segíti** a tagállamokat a visszaélések elleni küzdelemben. Az intézkedések egyike a tagállamokkal együtt elkészítendő, **a névházasságokról szóló kézikönyv, amely konkrét támogatást jelent a hatóságok számára e biztosítékok teljes körű végrehajtásához.**

A tagállami igényeket figyelembe véve, a tagállamokkal szoros együttműködésben a bizottsági szolgálatok elkészítették azt a kézikönyvet, amely az uniós polgárok és harmadik országbeli állampolgárok közötti névházasságok kérdésével foglalkozik az uniós polgárok szabad mozgásával kapcsolatos uniós jog kontextusában. A kézikönyv a jelen közleményt bizottsági szolgálati munkadokumentumként kíséri. A kézikönyv célja a nemzeti hatóságok támogatása abban, hogy hatékonyan vegyék fel a névházasságok formájában megvalósuló egyéni visszaélésekkel szembeni küzdelmet, miközben nem sértik meg az uniós polgárok és

¹ COM(2013) 837 final – http://ec.europa.eu/justice/citizen/document/files/com_2013_837_free-movement_hu.pdf.

családtagjaik által jóhiszeműen használt uniós jog biztosította szabad mozgás biztosításának és megkönnyítésének alapvető célját.

A tagállamok által a nemrégiben azonosított, a harmadik országbeli állampolgárok és az EU-n belüli szabad mozgáshoz való jogokkal élő uniós polgárok közötti névházasságokról benyújtott adatok azt mutatják, hogy ez a jelenség létezik, de jelentősen eltér a tagállamok között². A korlátozott számú ügy ellenére a szervezett bűnözői hálózatok érintettsége – amint azt a friss Europól-jelentések is elismerték – aggasztó.

Az uniós és nemzetközi szintű jogi keret, amelynek a nemzeti hatóságoknak a visszaélések elleni küzdelem során meg kell felelniük, magukban foglalják az uniós polgárok és családtagjaik szabad mozgásával kapcsolatos uniós szabályokat, az Európai Alapjogi Chartájában foglalt jogokat és biztosítékokat, valamint a nemzetközi jog más releváns eszközeit (például az emberi jogok európai egyezményét).

A Bizottság 2009. július 2-i, a 2004/38/EK irányelv jobb átültetéséhez és alkalmazásához nyújtott iránymutatásról szóló közleményében³ („*A Bizottság 2009. évi iránymutatása*”) szereplő, a tagállamoknak az érdekházasságok elleni küzdelemhez nyújtott iránymutatásán túlmenően a kézikönyv ezt a jogi keretet bontja ki. Kifejti, hogy e szabályok alkalmazása mit jelent a gyakorlatban, ezzel a nemzeti hatóságoknak operatív iránymutatást nyújt, segítve őket abban, hogy hatékonyan derítsék fel és vizsgálják ki az érdekházasságok gyanús eseteit. A kézikönyv iránymutatásait és információit követve biztosítható, hogy az illetékes nemzeti hatóságok azonos ténybeli és jogi feltételek alapján járnak el az Unióban és elősegítik az uniós jognak való megfelelést.

Ez a kézikönyv jogilag nem kötelező erejű és nem kimerítő jellegű. Nem sérti a meglévő uniós jogszabályokat és azok jövőbeli változásait. Szintén nem sérti az Európai Bíróság által az uniós joggal kapcsolatos kérdésekben adott hivatalos értelmezést.

E közlemény összefoglalja a kézikönyv fő tartalmát, amely négy részre oszlik: „Bevezetés”, „Fogalommeghatározások”, „Alkalmazandó jogi keret” és „A nemzeti hatáskörbe tartozó operatív intézkedések”.

II. A kézikönyv fő tartalma

1. A „Bevezetés” rész

Ez a rész egyértelművé teszi, hogy a kézikönyv csak egy uniós polgár – aki egy másik tagállamban élve gyakorolta a szabad mozgáshoz való jogot – és egy harmadik országbeli állampolgár közötti érdekházasságra vonatkozik. Következésképpen a két uniós polgár közötti házasságok nem esnek a kézikönyv hatálya alá. Az is egyértelmű, hogy a nemzeti hatóságok által a visszaélések megelőzésére tett bármely intézkedésnek teljes körűen tiszteletben kell tartania az uniós jog alapvető szabályait és elveit, valamint azt a tényt, hogy a szabad mozgáshoz való jog olyan elsődleges szabály, amely alól egyéni esetekben kivételes mentesítés lehetséges, bizonyított visszaélés esetén.

2. A „Fogalommeghatározások” rész

² A fenti említett „Az uniós polgárok és családtagjaik szabad mozgása: Öt intézkedés a változás érdekében” című közlemény 3.1. szakasza.

³ COM(2009) 313 végleges.

A kézikönyv által adott iránymutatás a 2004/38/EK irányelv⁴ (a továbbiakban: az irányelv) értelmében meghatározott érdekházasságokra, azaz olyan házasságokra összpontosít, amelyeket kizárólag abból a célból kötöttek, hogy az irányelv szerint biztosított szabad mozgás és letelepedés jogát élvezzék, amely egyébként az érintett személyeket nem illetheti meg. Az irányelv 35. cikke értelmében a tagállamok elfogadhatják az ahhoz szükséges intézkedéseket, hogy az ezen irányelv által juttatott bármely jogot a joggal való visszaélés vagy csalás – például érdekházasság – esetében megtagadják, megszüntessék vagy visszavonják. A 2009-es bizottsági iránymutatás pontosította a visszaélés és az érdekházasságok fogalmát a szabad mozgásra vonatkozó uniós szabályok kontextusában.

A kézikönyv részletesen ismerteti e fogalmak összetevő elemeinek jelentését, és további iránymutatást ad a valódi és az érdekházasság közötti különbségtételhez: leírja az i. valódi, néha helytelenül érdekházasságnak tartott házasságok (*pl. elrendezett, személyes megjelenés nélküli vagy konzuli házasságok*) és a ii. nem valódi házasságok (*pl. érdekházasságok, megtévesztéssel, kényszerrel kötött vagy színlelt házasságok*) főbb jellemzőit, és hivatkozik azon uniós szabályokra, amelyek az érdekházasságok esetében alkalmazandók, ideértve az emberkereskedelem elemeit is⁵.

3. A „Alkalmazandó jogi keret” rész

A kézikönyv tartalmazza a nemzeti hatóságok által a visszaélések megelőzésére vagy kezelésére hozott intézkedések során alkalmazandó szabályokat, különösen a szabad mozgásra és alapvető jogokra vonatkozó uniós szabályokat, és bemutatja, hogy ezek a szabályok mit jelentenek a gyakorlatban.

3.1 Az uniós polgárok szabad mozgására vonatkozó uniós szabályok és alapelvek

Az irányelv 35. cikkével kapcsolatban, amely arról rendelkezik, hogy érdekházasság esetén az irányelv által juttatott bármely jogot megtagadó, megszüntető vagy visszavonó intézkedésnek „arányosnak kell lennie, és összhangban kell állnia a 30. és 31. cikkben megállapított eljárási biztosítékokkal”, a kézikönyv részletezi, hogy az arányosság általános uniós alapelve miként alkalmazandó a szóban forgó határozatokkal összefüggésben. Hangsúlyozza annak szükségességét is, hogy bármely hasonló intézkedésnek tiszteletben kell tartania az arányosság anyagi biztosítékát, ahogy azt az irányelv 35. cikke is rögzíti, és ezt tükrözik az ilyen intézkedésekre vonatkozó, az irányelv 30. és 31. cikke szerinti eljárási biztosítékok is.

3.2 Az európai és nemzetközi jog tágabb kontextusa

Ez a kézikönyv felidézi az európai és nemzetközi jog instrumentumaiba foglalt alapvető jogokat, amelyeket figyelembe kell venni az érdekházasságok felderítésénél, vizsgálatánál és szankcionálásánál. Különös jelentőséggel bírnak a házasságkötéshez való jog, a magán- és családi élet tiszteletben tartásához való jog, a gyermek jogai, a hátrányos megkülönböztetést tilalma, valamint a hatékony jogorvoslati és a védelemhez való jog, ahogy arról az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: a Charta) is rendelkezik.

⁴ Az Európai Parlament és a Tanács 2004/38/EK irányelve (2004. április 29.) az Unió polgárainak és családtagjainak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról, 28. preambulumbekzdés, HL L 158., 2004.4.30., 77. o.

⁵ Az Európai Parlament és a Tanács 2011/36/EU irányelve (2011. április 5.) az emberkereskedelem megelőzéséről és az ellene folytatott küzdelemről, az áldozatok védelméről, valamint a 2002/629/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról – <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:101:0001:0011:hu:PDF>.

Mivel Chartában rögzített jogok – amelyek megfelelnek az emberi jogok európai egyezményében (a továbbiakban: az egyezmény) biztosított jogoknak – értelmének és hatályának azonosnak kell lenni az egyezményben szereplő jogokéval⁶, a kézikönyv összegzi az egyezmény megfelelő rendelkezéseinek fő elemeit és az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) vonatkozó ítélkezési gyakorlatát, hogy iránymutatást nyújtson az értelmezésükhöz.

Ami a Charta 9. és az egyezmény 12. cikkében rögzített, *a házasságkötéshez és a családalapításhoz való jogot* illeti, a kézikönyv megjegyzi, hogy ez utóbbi cikk bizonyos döntési jogkört ruház a nemzeti hatóságokra a tekintetben, hogy miként irányítják nemzeti szinten a házasságkötéshez való jogot, de a megadott mozgástér korlátozott és bemutatja az EJEB vonatkozó ítélkezési gyakorlatát is⁷.

A Charta 7. és az egyezmény 8. cikkében rögzített, *a családi élet tiszteletben tartásához való joggal* kapcsolatosan a kézikönyv az EJEB ítélkezési gyakorlatára utal⁸, amely meghatározta azon tényezőket, amelyeket az érdekházasságokkal kapcsolatosan figyelembe kell venni annak megítéléséhez, hogy a belépéshez és letelepedéshez való jog korlátozása szükséges lehet-e egy demokratikus társadalomban, arányos-e a jogszerű, elérni kívánt céllal, és nem ütközik-e a családi élethez való joggal.

Azon esetekben, amikor az érdekházasságoknál (a legtöbbször a házastársak előző kapcsolataiból származó) gyermek is érintett, a kézikönyv rámutat arra a szükségszerűsége, hogy a *gyermek jogait* a Charta 24. cikkével és a szintén alkalmazandó egyezmény 8. cikkével összhangban megfelelően vegyék figyelembe. Mivel a Charta 24. cikke a gyermek jogairól szóló ENSZ-egyezményen – különösen annak 3., 9., 12. és 13. cikkén – alapul, a kézikönyv alkalmazásuknak az ENSZ Menekültügyi Főbiztosa Hivatalának a gyermek legfőbb érdekére vonatkozó 2008. májusi irányelveiben⁹ szereplő gyakorlatiasabb tanácsaira mutat rá. Különösen azt teszi egyértelművé, hogy érdekházasság esetén, ha a házastársak egyike vagy mindegyike szülői felelősséget visel egy gyermekért, a gyermek jólétének megfelelő súllyal kell latba esnie a szülői felelősséggel bíró személy(ek) eltávolításáról szóló döntésnél.

A kézikönyv felidézi, hogy ha az érintett gyermekek a befogadó uniós tagállam állampolgárai, akkor további védelemben részesülnek a nemzeti és nemzetközi szabályok értelmében, amelyek megtiltják a saját állampolgárok kiutasítását, vagy (kivételes esetekben) a Bíróság uniós polgárságról szóló ítélkezési gyakorlatából következően, ha egy harmadik országbeli állampolgárságú, érdekházasságra lépett szülő kiutasítása a gyermeket a befogadó ország¹⁰ vagy általában az Unió¹¹ elhagyására kényszerítené.

Végül a kézikönyv hangsúlyozza, hogy amikor a potenciális visszaélések elleni intézkedéseket hoznak, *a nemzeti hatóságok nem tehetik ki az érintett személyt megalázó*

⁶ A Charta 52. cikkének (3) bekezdése; lásd továbbá az Alapjogi Chartához kapcsolódó indokolásokat (HL 2007/C 303/02) a Charta konkrét rendelkezéseinek értelméről és hatályáról az egyezmény megfelelő rendelkezéseivel összevetve.

⁷ Például az EJEB határozatai a *Sanders kontra Franciaország* (31401/96 sz. kérelem) és a *Klip és Krüger kontra Hollandia* (33257/96 sz. kérelem) ügyekben.

⁸ Az *Üner kontra Hollandia* (46410/99 sz.) ügyben hozott ítélet.

⁹ <http://www.unhcr.org/4566b16b2.html>.

¹⁰ Az emberi jogok és alapvető szabadságjogok védelméről szóló egyezmény 4. jegyzőkönyvének (3) cikke.

¹¹ Lásd különösen a következő ügyekben hozott ítéleteket: *Ruiz Zambrano* (C-34/09), *Dereci* (C-256/11), valamint az egyesített C-356/11. és C-357/11. sz. O. és S. ügyek.

bánásmódnak és nem különböztethetik meg hátrányosan – különösen a nem, faj, szín, etnikai vagy társadalmi származás, genetikai tulajdonság, nyelv, vallás vagy meggyőződés, politikai vagy más vélemény, nemzeti kisebbséghez tartozás, vagyoni helyzet, születés, fogyatékoság, kor vagy szexuális irányultság alapján –, mivel az ilyen intézkedések megsértenék mind a Charta 4. cikkét (és az egyezmény 3. cikkét), mind pedig a Charta 21. cikkét (és potenciálisan az egyezmény 14. cikkét is).

3.3 *A bizonyítási teher*

A kézikönyv hangsúlyozza, hogy a nemzeti hatóságok által az érdekházasság-gyanús esetek vizsgálata és a bizonyítékok gyűjtése meg kell, hogy feleljen a nemzeti és uniós jog által rögzített alapvető eljárásjogi biztosítékoknak. Egy házassággal kapcsolatos vizsgálatra csak akkor kerülhet sor, ha ésszerű kétségek merülnek fel annak valódi jellegével kapcsolatban. Miközben az ilyen ésszerű kétségek egy vizsgálat megindításához elégséges alapul szolgálnak, amennyiben a vizsgálat lefolytatása után arra a következtetésre jutottak, hogy érdekházasságról van szó, a szabad mozgással kapcsolatos szabályok alapján fennálló jogok csak akkor tagadhatóak meg, ha ezt a nemzeti hatóságok a vonatkozó bizonyítási normáknak megfelelően állapították meg¹².

Ami a bizonyítási terhet illeti, a kézikönyv kifejti, hogy a 2009-es bizottsági iránymutatásban szereplő útmutatókon túlmenően hogyan működik ez a gyakorlatban. Különösen azt fejti ki, hogy mivel a bizonyítási teher a nemzeti hatóságokat terheli, a házastársak főszabály szerint nem kötelezhetőek arra, hogy bizonyítékot nyújtsanak be arra nézve, hogy házasságuk nem valósít meg visszaélést. Ugyanakkor ha a nemzeti hatóságok alapos gyanúval bírnak az adott házasság valóságára nézve, amelyet bizonyíték támaszt alá *(például a házastársak által nyújtott ellentmondásos információ)*, felhívhatják a házaspárt további releváns dokumentumok vagy bizonyíték benyújtására.

A házastársak kötelesek együttműködni a hatóságokkal, és erről tájékoztatni kell őket. Amennyiben nem nyújtanak be olyan bizonyítékot, amely a gyanút eloszlatja, és amelynek megléte a valódi párok esetében ésszerűen elvárható, vagy úgy döntenek, hogy egyáltalán nem szolgáltatnak bizonyítékot, ez nem jelentheti az egyetlen vagy döntő okot annak megállapításához, hogy a házasság érdekházasság. Ugyanakkor más releváns, a hatóságok által ismert körülménnyel együtt figyelembe vehető a házasság jellegének értékelésekor.

3.4 *Eljárási biztosítékok*

A kézikönyv részletesen ismerteti azokat az eljárási biztosítékokat, amelyeket a nemzeti hatóságoknak tiszteletben kell tartaniuk az irányelv 35. cikkének megfelelően, amikor érdekházasság esetén a szabad mozgáshoz való jogot korlátozó intézkedést fogadnak el, különösen az irányelv 30. és 31. cikkében megállapított biztosítékokat, amelyek különösen az ilyen döntésekről szóló értesítéshez és a döntések felülvizsgálatához kapcsolódó kérdéseket szabályozzák. Ezen túlmenően rögzíti, hogy az irányelv biztosítékait más releváns alapvető jogok kontextusába kell helyezni, így figyelembe kell venni a hatékony jogorvoslathoz és tisztességes eljáráshoz való jogot, valamint a védelemhez való jogot *(a Charta 47., illetve 48. cikke)*.

4. **„A nemzeti hatáskörbe tartozó operatív intézkedések” rész**

¹² A bizonyítási normák eltérhetnek attól függően, hogy a visszaéléssel szemben büntetőjog, bevándorlási jog, közigazgatási jog vagy családi állapotra vonatkozó jog alapján járnak el.

Ebben a részben a kézikönyv a tagállamok gyakorlataiból leszűrt operatív gyakorlatokat veszi végig, hogy támogassa a nemzeti hatóságokat a gyanított érdekházasságok hatékony észlelésében és nyomozásában. A megoldások olyan eszköztárát nyújtja, amely lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy különleges igényeikre és meglévő erőforrásaikra szabott operatív terveket dolgozzanak ki, anélkül, hogy az minden vizsgálati minta és eljárás sablonává váljon.

4.1 Vizsgálat megindítására alkalmas, lehetséges visszaélésekre utaló jelek

Ami a vizsgálatot kiváltó lehetséges jeleket illeti, a kézikönyv a 2009-es bizottsági útmutatóra és az 1997. december 4-i, az érdekházasságok visszaszorítása érdekében elfogadandó intézkedésekről szóló tanácsi állásfoglalásra¹³ támaszkodik – különös tekintettel az alkalmazandó kritériumokra, a „visszaélésekre utaló jelekre”, amelyek olyan magatartáshoz kapcsolódnak, amelyet a visszaélő házastársak ésszerűen sokkal gyakrabban tanúsítanak, mint a valódi párok. A „visszaélésekre utaló jelek” meghatározása a kézikönyv céljaiból úgy értendő, hogy az ilyen, a nemzeti hatóságok által megfigyelt jelek sosem erősítik meg automatikusan és véglegesen azt, hogy a vizsgált házasság visszaéléssel jött létre. Minden elem szélesebb körű és semlegesebb értékelése szükséges az eredeti, visszaélésre utaló gyanú megerősítése és cáfolása céljából egyaránt.

A nemzeti hatóságok a visszaélések kezelése során találkozhatnak atipikus, de valódi párokkal is, akik házassága első ránézésre az érdekházasságok számos jegyét mutathatja. Emiatt a kézikönyv felvázol egy annak érdekében alkalmazandó **„dupla ellenőrzési mechanizmust”**, hogy minimalizálja a hamis pozitív azonosítások veszélyét *(ahol például a házastársak nem rendelkeznek közös háztartással vagy az egyik házastársnak negatív bevándorlási múltja van)*.

Ez a „dupla ellenőrzési mechanizmus” először is azt takarja, hogy **a szabad mozgáshoz való jog szigorú alkalmazása olyan elsődleges szabály, amelyet csak egyedi esetekben, igazolt visszaélés esetében lehet korlátozni**. Másodsor, a dupla ellenőrzési mechanizmus magában foglalja, hogy a visszaélést kivizsgáló nemzeti hatóságok általi kivizsgálása főszabály szerint ne elsődlegesen a szóban forgó házassággal kapcsolatos kezdeti gyanújukat megerősítő, visszaélésre utaló jelekre koncentráljon. Épp ellenkezőleg, **először a „visszaélés hiányára utaló jeleket” kell megvizsgálniuk** *(például a hosszú távú kapcsolat meglétét, vagy egy komoly hosszú távú jogi vagy pénzügyi elköteleződést, vagy a szülői felelősség megosztását)*, amely alátámasztja azt a következtetést, hogy a pár valódi, és a szabad mozgáshoz és letelepedéshez való jogot szabadon gyakorolhatja. A hatóságoknak csak abban az esetben kell megvizsgálniuk a „visszaélésre utaló jelek” fennállását, ha a „visszaélés hiányára utaló jelek” vizsgálata nem erősítette meg a vizsgált házasság valódi jellegét.

A lehetséges visszaélésre utaló jelek – amelyek olyan magatartási jelek, amelyek visszaélést elkövető pároknál sokkal valószínűbben vannak jelen, mint a valós pároknál – több csoportra oszlanak, amelyek az érdekházasság „életciklusának” magában foglalt szakaszainak felelnek meg. Az ilyen jeleket az alábbi példák segítségével mutatjuk be:

Amikor a jövőbeli házastársak még nem találkoztak: a jóhiszemű harmadik országbeli állampolgárokkal összehasonlítva a visszaélést elkövetők valószínűbb, hogy korábban illegálisan vándoroltak be vagy jelenleg illegálisan telepedtek le egy uniós országban; korábbi érdekházasságok vagy másfajta visszaélés vagy csalás részesei voltak; a jóhiszemű uniós

¹³ [http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31997Y1216\(01\):EN:HTML](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31997Y1216(01):EN:HTML)

polgárokkal összehasonlítva a visszaélést elkövetők valószínűbb, hogy rossz pénzügyi helyzetben vannak (például súlyosan eladósodtak).

A házasság előtti szakaszban: a valódi párokkal összehasonlítva a visszaélést elkövetők valószínűbb, hogy a házasság előtt soha nem találkoztak személyesen; nem beszélnek mindkét fél által értett közös nyelven *(és nincs bizonyíték arra, hogy erőfeszítéseket tesznek egy közös kommunikációs alap megteremtésére).*

Amikor a jövőbeli házastársak az esküvőre készülnek: a valódi párokkal összehasonlítva a visszaélést elkövetők valószínűbb, hogy visszaélésre használt helyszínen vagy olyan helyszínen kötnek házasságok, amely potenciálisan kötődik a szervezett bűnözéshez; pénzüsszeget vagy ajándékokat adnak át a házasság megkötése érdekében *(kivéve, ha hozomány formájában adják olyan kultúrákban, ahol ez elterjedt gyakorlat);* a benyújtott okmányokban ellenmondások találhatóak, amelyek hamisítás gyanúját keltik, vagy hamis lakcímet adnak meg.

Amikor a házasságkötés után a harmadik országbeli állampolgár házastárs belépési vízumért vagy letelepedési okmányért folyamodik: a valódi párokkal összehasonlítva a visszaélést elkövetők valószínűbb, hogy ellentmondásos vagy hamis információt adnak egymásról vagy kulcsfontosságú személyes kérdésekről *(név, születési dátum és életkor, nemzetiség, a legközelebbi családtagok, esetleges korábbi házasságok, végzettség, szakma);* hamis lakcímet adnak meg; a harmadik országbeli állampolgár házastárs mással él együtt.

Amikor a pár belépési vagy letelepedési okmányokat kapott és a fogadó tagállamban telepedik le: valódi párokkal összehasonlítva a visszaélést elkövetők valószínűbb, hogy nem tartják fenn a házastársi együttélést, vagy a házasságkötésük után továbbra is külön élnek hihető ok *(például munka, előző kapcsolatból származó, külföldön élő gyermek)* nélkül; az egyik házastárs valaki mással él együtt.

Amikor a házastársak lépéseket tesznek a házasságuk felbontására: a valódi párokkal összehasonlítva a visszaélést elkövetők valószínűbb, hogy gyorsan elválnak, miután a harmadik országbeli állampolgár házastárs önálló letelepedési jogot kapott, vagy elnyerte a fogadó ország állampolgárságát.

4.2 *Az érdekházasságok vizsgálata*

A kézikönyv bemutatja a nemzeti hatóságok által az érdekházasságok vizsgálatához használt fő eszközöket, nevezetesen a párhuzamos meghallgatásokat vagy kérdőíveket, okmányokat és háttérellenőrzéseket, a bűnüldöző, bevándorlási vagy más illetékes hatóság vizsgálatait, és a közösségben folytatott vizsgálatokat annak ellenőrzésére, hogy a házaspár együtt él-e és közösen vezeti-e a háztartást. Ebben a kontextusban felidézi a magánélethez való jog tiszteletben tartásának jelentőségét és a vonatkozó biztosítékokat, továbbá rögzíti a nemzeti hatóságok által az ilyen eszközök hatékonyságának maximalizálására kidolgozott közös gyakorlatokat.

4.3. *Határokon átnyúló együttműködés az érdekházasságokkal szembeni küzdelemben*

A kézikönyv rámutat, hogy az érdekházasságok hatékony észlelése, nyomozása és a velük kapcsolatban indított eljárások hogyan könnyíthetők meg a határokon átnyúló együttműködés keretében. Különösen részletezi az Europol által a nemzeti hatóságok számára nyújtható

segítséget olyan esetekben, amikor az emberkereskedelemmel foglalkozó szervezett bűnözés is jelen van, valamint az Eurojust támogatását, elsődlegesen az adott cselekmények nyomozása vagy büntetőeljárása kapcsán, valamint a nemzeti hatóságok közötti koordinációban. Azt is bemutatja, hogy az Europol és az Eurojust közös nyomozócsoportok felállításában is segíteni tudja a tagállamokat, valamint ismerteti azokat a helyzeteket is, amelyekben ezek a csoportok megfelelő és hasznos eszközöknek bizonyulhatnak.

4.4 A különböző nemzeti hatóságok szerepei

Ebben az utolsó részben a kézikönyv feltérképezi azon nemzeti szintű hatóságokat, amelyek az érdekházasságok elleni küzdelemben szerepet kaphatnak, és kiemeli az ilyen házasságok kérdését átfogóan megközelítő szakpolitikák szükségességét, valamint a különböző nemzeti szereplők szerepeinek meghatározását. A tagállamok az egyéni szükségleteiktől függően megfontolhatják, hogy minden érdekelt fél munkáját miként tudják a leghatékonyabban összehangolni, például egy központi koordinációs szerv létrehozása vagy az érintett szolgálatokon belüli kapcsolattartó pontok létesítése által.